

ZAKON O ALTERNATIVNOM RJEŠAVANJU SPOROVA*

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

Ovim zakonom uređuje se alternativno rješavanje sporova u građanskopravnim odnosima (u daljem tekstu: alternativno rješavanje sporova) medijacijom, ranom neutralnom ocjenom spora i drugim načinima alternativnog rješavanja sporova, u skladu sa međunarodno prihvaćenim standardima.

Izuzetak od primjene

Član 2

Ovaj zakon ne primjenjuje se na postupak mirnog rješavanja sporova pred arbitrom, kao ni na sporove za koje je propisana isključiva nadležnost suda ili drugog organa.

Alternativno rješavanje sporova

Član 3

Alternativno rješavanje sporova podrazumijeva rješavanje tih sporova uz učešće neutralnog trećeg lica koje pomaže strankama da riješe spor, prije ili nakon pokretanja sudskog ili drugog postupka.

Centar

Član 4

Stručne poslove u vezi medijacije, rane neutralne ocjene spora i drugih načina alternativnog rješavanja sporova, kao i podsticanje i unapređenje dostupnosti alternativnog rješavanja sporova vrši Centar za alternativno rješavanje sporova (u daljem tekstu: Centar), kao nosilac javnih ovlaštenja.

Načela

Član 5

Alternativno rješavanje sporova zasniva se na načelu dobrovoljnosti.

Stranke koje učestvuju u postupku alternativnog rješavanja spora dužne su da se ponašaju u skladu sa načelom savjesnosti i poštenja.

U postupku alternativnog rješavanja sporova sa strankama se postupa u skladu sa načelima jednakosti i pravičnosti.

Postupak alternativnog rješavanja sporova povjerljive je prirode, ako ovim zakonom nije drukčije propisano.

Pokušaj mirnog rješavanja spora

Član 6

Stranke će, kad god je to moguće, pokušati da mirno riješe svoj spor, prije pokretanja sudskog ili drugog postupka.

Mirno rješavanje spora iz stava 1 ovog člana obuhvata alternativno rješavanje spora i pregovore stranaka radi rješavanja spora u kojem ne učestvuje neutralno treće lice.

Upotreba rodno osjetljivog jezika

Član 7

Izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

II. MEDIJACIJA

Pojam

Član 8

Medijacija je postupak u kojem stranke nastoje da sporazumno riješe spor uz pomoć jednog ili više medijatora.

Medijator

Član 9

Medijator je lice koje sprovodi postupak medijacije i pomaže strankama da postignu poravnanje, bez ovlašćenja da im nametne obavezno rješenje, a kome je izdata licenca za rad, u skladu sa ovim zakonom.

Dobrovoljnost

Član 10

U postupku medijacije stranke učestvuju dobrovoljno.

Ugovorena medijacija

Član 11

Stranke se mogu ugovorom obavezati da će konkretan spor ili sve sporove koji mogu nastati iz određenog pravnog odnosa (ugovorna klauzula), pokušati da riješe medijacijom prije pokretanja postupka pred sudom.

Ako se spor iz stava 1 ovog člana ne riješi medijacijom, stranka može tužbom pokrenuti spor pred nadležnim sudom.

Obaveza pokušaja rješavanja spora medijacijom

Član 12

Stranka koja namjerava da pokrene postupak pred sudom dužna je da se, prije njegovog pokretanja, obrati Centru radi pokušaja rješavanja spora medijacijom, a obje stranke su dužne da prisustvuju prvom sastanku sa medijatorom u sporovima:

- koji su zakonom kojim se uređuje parnični postupak propisani kao sporovi male vrijednosti;
- radi naknade štete iz ugovora o osiguranju ako je jedna od stranaka društvo za osiguranje;
- za koje je posebnim zakonom propisana ta obaveza.

U slučaju iz stava 1 ovog člana, kao i u slučaju kad sud rješenjem uputi stranke na prvi sastanak sa medijatorom, Centar će, u skladu sa članom 15 ovog zakona, odrediti medijatora, koji će sa strankama održati prvi sastanak, ako stranke prethodno nijesu odredile medijatora.

Na prvom sastanku sa medijatorom medijator upoznaje stranke sa prednostima rješavanja spora medijacijom i izdaje im potvrdu o učešću na prvom sastanku sa medijatorom.

Stranke mogu na prvom sastanku sa medijatorom zaključiti sporazum o medijaciji radi pokušaja mirnog rješavanja spora ili izabrati medijatora iz registra medijatora iz člana 48 ovog zakona sa kojim će zaključiti sporazum o medijaciji radi pokušaja mirnog rješavanja spora.

Pozivanje stranaka na prvi sastanak sa medijatorom

Član 13

Ako se stranke u slučaju obaveznog upućivanja na prvi sastanak sa medijatorom ne obrate Centru u roku od osam dana od dana prijema rješenja o upućivanju na prvi sastanak sa medijatorom, Centar će pozvati stranke i njihove punomoćnike ako ih imaju, po pravilima o ličnom dostavljanju, da prisustvuju prvom sastanku sa medijatorom, ako posebnim zakonom nije drugačije propisano.

Ako se jedna ili obje stranke, iako su uredno pozvane, ne odazovu pozivu Centra na prvi sastanak sa medijatorom, a izostanak ne opravdaju, smatraće se da medijacija nije uspjela.

Sporazum o medijaciji

Član 14

Stranke koje imaju namjeru da spor riješe u postupku medijacije zaključuju sporazum o medijaciji.

Sporazum o medijaciji zaključuje se u pisanoj formi i sadrži: imena i prezimena, odnosno nazive stranaka, adrese njihovog prebivališta ili boravišta, odnosno sjedišta, vrstu spora, ime i prezime medijatora ili pravila na osnovu kojih će biti određen, rok za okončanje medijacije, kao i naznaku da će stranke pokušati da spor riješe u postupku medijacije.

Sporazumom o medijaciji stranke mogu da odrede i pravila medijacije, u skladu sa načelima alternativnog rješavanja sporova.

U slučaju kad stranke zaključe sporazum o medijaciji, postupak pred nadležnim sudom ne može se pokrenuti prije nego što stranke pokušaju da spor riješe u postupku medijacije.

Ako se spor ne riješi medijacijom, stranka može tužbom da pokrene postupak pred nadležnim sudom.

Prilikom pokretanja postupka, stranka je dužna da sudu dostavi dokaz o pokušaju rješavanja spora medijacijom.

Određivanje medijatora

Član 15

Ako stranke u sporazumu o medijaciji nijesu odredile medijatora, medijatora određuje Centar po redoslijedu iz registra medijatora iz člana 48 ovog zakona.

Ako je u postupku medijacije potrebno da medijator raspolaže posebnom stručnošću i iskustvom, Centar može da odredi medijatora mimo redoslijeda iz stava 1 ovog člana.

Posebna stručnost i iskustvo iz stava 2 ovog člana cijene se na osnovu završenih obuka i broja riješenih predmeta u postupku medijacije iz oblasti koje su u vezi sa predmetom spora povodom kojeg je pokrenut postupak medijacije.

Početak medijacije

Član 16

Medijacija se smatra započetom kad stranke i medijator potpišu sporazum o medijaciji ili kad medijator određen na osnovu sporazuma o medijaciji ili odlukom Centra prihvati sprovođenje medijacije davanjem posebne pisane izjave, ako zakonom ili sporazumom o medijaciji nije drukčije određeno.

Dejstvo medijacije na prekluzivne rokove i rokove zastarjelosti

Član 17

Pokretanjem postupka medijacije, kao i obraćanjem Centru radi rješavanja spora medijacijom u slučajevima iz člana 12 stav 1 ovog zakona prekidaju se rokovi za

pokretanje sudskih i drugih postupaka, kao i rokovi zastarjelosti u odnosu na predmet medijacije.

Ako u slučajevima iz člana 12 stav 1 ovog zakona, ne bude započet postupak medijacije, prekid rokova iz stava 1 ovog člana traje sve dok medijator ne izda potvrdu stranakama o učešću na prvom sastanku sa medijatorom.

Ako postupak medijacije započne, prekid rokova iz stava 1 ovog člana traje sve do njegovog okončanja.

Dužnosti medijatora

Član 18

Medijator je dužan da medijaciju sprovodi neutralno, stručno i cjelishodno, a da se prema strankama i njihovim punomoćnicima odnosi pravično i nepristrasno, u skladu sa Etičkim kodeksom medijatora i pravilima po kojima se sprovodi medijacija.

Medijator odgovara za štetu koju nanese stranci namjerno ili krajnjom nepažnjom, u skladu sa opštim pravilima o odgovornosti za štetu.

Izuzeće medijatora

Član 19

Medijaciju ne može sprovoditi medijator:

- koji je kao ovlašćeno službeno lice za vođenje upravnog postupka, sudija, arbitar ili advokat učestvovao u sporu koji je predmet medijacije ili u drugom sporu koji je prethodio ili proizašao iz istog pravnog odnosa ili je u vezi sa njim;
- koji ima lični interes u sporu koji je predmet medijacije ili je u ličnom, porodičnom ili poslovnom odnosu sa strankom u sporu;
- u vezi sa kojim postoje okolnosti koje mogu dovesti u sumnju njegovu pravičnost i nepristrasnost prema strankama.

O činjenicama i okolnostima iz stava 1 ovog člana medijator je dužan da odmah obavijesti stranke i Centar.

Ako se stranke nakon saznanja za činjenice i okolnosti iz stava 1 ovog člana izjasne da su saglasne da medijator na koga se te činjenice i okolnosti odnose nastavi sprovođenje postupka medijacije, medijator o tome sačinjava pisanu zabilješku i nastavlja da sprovodi postupak medijacije.

Zabilješku iz stava 3 ovog člana potpisuju medijator i stranke.

Sprovođenje medijacije

Član 20

Medijator sprovodi medijaciju na način koji smatra odgovarajućim, u skladu sa sporazumom o medijaciji i ovim zakonom, uzimajući u obzir okolnosti konkretnog slučaja.

Ako se stranke nijesu drukčije sporazumjele:

- 1) medijator je ovlašćen da se sa svakom od stranaka sastaje odvojeno;
- 2) medijator može podatke i informacije koje je saznao od jedne stranke da prenese drugoj stranci ako je stranka izričito izjavila da je saglasna da se određeni podatak ili informacija prenese drugoj stranci;
- 3) svaka stranka može da odustane od daljeg učešća u postupku medijacije u bilo kojoj fazi postupka;
- 4) medijator može da učestvuje u sačinjavanju poravnjenja.

Mogućnost korišćenja dokaza u drugim postupcima

Član 21

U sudskom, arbitražnom ili drugom postupku neće se uzeti u obzir izjave i dokazi koje stranka u postupku medijacije predloži ili podnese ako se odnose na:

- 1) činjenicu da je jedna od stranaka predlagala ili prihvatila medijaciju;
- 2) činjenicu da je stranka tokom medijacije priznala jedan ili više spornih zahtjeva ili činjenica, osim ako takva priznanja nijesu bila sastavni dio poravnanja;
- 3) druge izjave o činjenicama ili predloge stranaka date u postupku medijacije;
- 4) isprave koje su sačinjene isključivo za potrebe medijacije;
- 5) spremnost stranke da tokom medijacije prihvati predlog druge stranke ili medijatora;
- 6) druge predloge iznesene tokom medijacije.

Izuzetno, dokazi iz stava 1 ovog člana mogu da se koriste u sudskom, arbitražnom ili drugom postupku, ako je:

- 1) izvođenje tih dokaza nužno zbog zaštite javnog poretka, pod uslovima i u obimu propisanim zakonom;
- 2) to potrebno za dobrovoljno sprovođenje ili prinudno izvršenje poravnanja.

Ako se stranke nijesu drukčije sporazumjele, medijator i lica koja učestvuju u postupku medijacije, u bilo kojem svojstvu, nijesu dužni da svjedoče u sudskom, arbitražnom ili drugom postupku o činjenicama i podacima koji proizlaze iz postupka medijacije ili su povezani sa njim.

Završetak medijacije

Član 22

Medijacija se završava:

- 1) poravnanjem zaključenim pred medijatorom;
- 2) istekom roka određenog sporazumom o medijaciji ili zakonom, ako u tom roku ne bude zaključeno poravnanje;
- 3) podnošenjem pisane izjave o odustanku od medijacije, osim ako nakon tog odustanka najmanje dvije stranke izjave da žele da nastave postupak medijacije;
- 4) obavještenjem medijatora o obustavi postupka medijacije, ako medijator procijeni da dalje nastojanje da se postigne poravnanje više nije cjelishodno.

Poravnanje zaključeno pred medijatorom potpisuju stranke i medijator.

Ako je stranka podnijela izjavu iz stava 1 tačka 3 ovog člana, smatra se da je postupak medijacije okončan kad druga stranka i medijator prime tu izjavu.

Ako je medijacija završena obustavom iz stava 1 tačka 4 ovog člana, smatra se da je postupak medijacije okončan u trenutku kad obje stranke prime obavještenje o obustavi.

Po završetku medijacije, medijator je dužan da o preduzetim radnjama i ishodu postupka, bez odlaganja, obavijesti Centar, koji će o tome obavijestiti sud.

Obaveznost poravnanja

Član 23

Poravnanje zaključeno pred medijatorom obavezuje stranke koje su ga zaključile.

Obaveze iz poravnanja iz stava 1 ovog člana stranke su dužne da izvrše u roku određenom poravnanjem.

Poravnanje zaključeno u sporu povodom kojeg nije pokrenut sudski postupak

Član 24

Poravnanje zaključeno pred medijatorom u sporu povodom kojeg nije pokrenut sudski postupak, odnosno u sporu u kojem je sudski postupak okončan povlačenjem tužbe, stiče svojstvo izvršne isprave potvrđivanjem kod nadležnog suda, odnosno

sačinjavanjem notarskog zapisnika u skladu sa zakonom kojim se uređuje notarska djelatnost.

Poravnanje iz stava 1 ovog člana medijator dostavlja Centru koji ga bez odlaganja dostavlja nadležnom sudu radi potvrđivanja.

Potvrđivanje poravnanja iz stava 1 ovog člana vrši sudija pojedinac nadležnog suda, stavljanjem potvrde na poravnanje, koja sadrži: poslovnu oznaku predmeta, naziv i sjedište suda, naznaku da se potvrđuje poravnanje zaključeno pred Centrom i datum zaključenja poravnanja, poslovnu oznaku predmeta Centra, datum izdavanja potvrde, potpis sudije i pečat suda.

Nadležni sud obavjestiće Centar da nijesu ispunjeni uslovi za izdavanje potvrde iz stava 3 ovog člana, odnosno notar će odbiti da sačini notarski zapisnik o poravnanju ako:

- 1) je sadržaj poravnanja suprotan javnom poretku;
- 2) zaključenje poravnanja o predmetu spora nije dopušteno;
- 3) je sadržaj poravnanja neizvršiv.

Poravnanje iz stava 1 ovog člana može se pobijati samo tužbom, u skladu sa zakonom kojim se uređuje parnični postupak.

Poravnanje zaključeno u sporu povodom kojeg je pokrenut sudski postupak Član 25

Poravnanje pred medijatorom u postupku medijacije na koju je stranke uputio sud zaključuje se u pisanoj formi.

Poravnanje iz stava 1 ovog člana medijator je dužan da bez odlaganja dostavi Centru koji će to poravnanje dostaviti sudu.

Troškovi Član 26

Medijatoru pripada nagrada za rad i naknada troškova koje je medijator imao u vezi sa medijacijom.

Ako se stranke nijesu drukčije sporazumjele i ako zakonom nije drukčije propisano svaka stranka snosi svoje troškove, a zajedničke troškove na ime nagrade za rad i naknade troškova koje je medijator imao u vezi sa medijacijom stranke snose na jednake dijelove.

Stranke koje nijesu oslobođene plaćanja troškova medijacije dužne su da Centru uplate predujam zajedničkih troškova iz stava 2 ovog člana.

Visinu nagrade za rad medijatora i naknade troškova iz stava 1 ovog člana propisuje Vlada Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada).

Oslobađanje od plaćanja troškova Član 27

Stranke koje su oslobođene od plaćanja troškova sudskog postupka u skladu sa posebnim zakonom, oslobođene su od plaćanja troškova iz člana 26 stav 2 ovog zakona.

U slučaju iz stava 1 ovog člana, kao i u slučaju sprovođenja medijacije u sporovima za razvod braka i drugim sporovima u vezi sa porodičnim odnosima u skladu sa zakonom kojim se uređuju porodični odnosi, kao i sporovima u kojima je tužena Crna Gora, troškovi iz člana 26 stav 2 ovog zakona padaju na teret budžeta Crne Gore.

U sporovima u kojima je tuženi Glavni grad, Prijestonica, odnosno opština troškovi iz člana 26 stav 2 ovog zakona padaju na teret budžeta Glavnog grada, Prijestonice, odnosno opštine.

Medijacija sa međunarodnim elementom

Član 28

Medijacija sa međunarodnim elementom je medijacija u kojoj jedna od stranaka u vrijeme početka postupka medijacije ima prebivalište ili uobičajeno boravište, u smislu zakona kojim se uređuje međunarodno privatno pravo (u daljem tekstu: uobičajeno boravište), odnosno sjedište van Crne Gore.

Na medijaciju iz stava 1 ovog člana primjenjuju se odredbe ovog zakona, osim ako su se stranke izričito sporazumjele da se postupak sprovede u skladu sa propisima druge države i uz učešće medijatora koji su ovlašćeni da sprovedu medijaciju u skladu sa propisima druge države.

Ako se medijacija sa međunarodnim elementom sprovodi u skladu sa propisima druge države, zaključeno poravnanje stiče svojstvo izvršne isprave u skladu sa ovim zakonom ili odredbama mjerodavnog prava druge države, pod uslovom uzajamnosti.

Medijacija u slučaju prekograničnog spora

Član 29

Medijacija u slučaju prekograničnog spora je medijacija u kojoj jedna od stranaka u vrijeme početka postupka medijacije ima prebivalište ili uobičajeno boravište, odnosno sjedište, u državi članici Evropske unije.

U postupku iz stava 1 ovog člana medijator će prilikom sprovođenja medijacije uzeti u obzir odredbe akata Evropske unije koji se odnose na medijaciju u građanskim i privrednim sporovima.

III. RANA NEUTRALNA OCJENA SPORA

Pojam

Član 30

Rana neutralna ocjena spora je postupak u kojem evaluator spora na osnovu sporazuma stranaka daje ocjenu činjeničnih i pravnih elemenata njihovog spora.

Evaluator spora

Član 31

Evaluator spora je lice koje sprovodi postupak rane neutralne ocjene spora, a kome je izdata licenca za rad u skladu sa ovim zakonom.

Sporazum o ranoj neutralnoj ocjeni spora

Član 32

Stranke koje imaju namjeru da spor riješe u postupku rane neutralne ocjene spora zaključuju sporazum o ranoj neutralnoj ocjeni spora.

Sporazum o ranoj neutralnoj ocjeni spora zaključuje se u pisanoj formi i sadrži: imena i prezimena, odnosno nazive stranaka, adrese njihovog prebivališta ili boravišta, odnosno sjedišta, vrstu spora, ime i prezime evaluatora spora ili pravila na osnovu kojih će biti određen.

Određivanje evaluatora spora

Član 33

Ako stranke u sporazumu o ranoj neutralnoj ocjeni spora nijesu odredile evaluatora spora, evaluatora spora određuje Centar po redosljedu iz registra evaluatora spora iz člana 48 ovog zakona.

Početak postupka

Član 34

Postupak rane neutralne ocjene spora smatra se započetim kad stranke i evaluator spora potpišu sporazum o ranoj neutralnoj ocjeni spora ili kad evaluator spora određen na osnovu sporazuma o ranoj neutralnoj ocjeni spora ili odlukom Centra prihvati sprovođenje rane neutralne ocjene spora davanjem posebne pisane izjave.

Sprovođenje postupka rane neutralne ocjene spora

Član 35

Evaluator spora sprovodi postupak rane neutralne ocjene spora na način koji smatra odgovarajućim, u skladu sa sporazumom o ranoj neutralnoj ocjeni spora i ovim zakonom, uzimajući u obzir okolnosti konkretnog slučaja.

Ako se stranke nijesu drukčije sporazumjele:

- 1) prvi sastanak se sprovodi u prisustvu stranaka i njihovih zastupnika, odnosno punomoćnika;
- 2) evaluator spora će omogućiti strankama i njihovim zastupnicima, odnosno punomoćnicima da na zajedničkom sastanku usmeno iznesu sve činjenice i dokaze u vezi sa spornim odnosom koji je predmet rane neutralne ocjene spora;
- 3) stranke su dužne da, u roku koji ne može biti duži od 15 dana od dana pokretanja postupka rane neutralne ocjene spora, dostave evaluatoru spora pisane izjave i podnesu dokaze o svim činjenicama u vezi sa spornim odnosom koji je predmet te ocjene;
- 4) svaka stranka može da odustane od daljeg učešća u postupku rane neutralne ocjene spora u bilo kojoj fazi postupka.

Ocjena

Član 36

Na osnovu pisanih izjava stranaka i podnesenih dokaza, kao i činjenica i dokaza iznesenih na zajedničkom sastanku, evaluator spora sačinjava posebno obrazloženu neutralnu ocjenu činjeničnih i pravnih elemenata spornog odnosa koji je predmet rane neutralne ocjene spora.

Ocjenu iz stava 1 ovog člana evaluator spora sačinjava u pisanoj formi i dostavlja je strankama u roku od 30 dana od dana održanog zajedničkog sastanka.

Na zahtjev bilo koje stranke evaluator spora će zakazati sastanak sa strankama na kojem će usmeno predstaviti i obrazložiti ocjenu iz stava 1 ovog člana.

Ocjena iz stava 1 ovog člana može da bude osnov za zaključenje poravnanja pred evaluatorom spora.

U slučaju iz stava 4 ovog člana poravnanje zaključeno pred evaluatorom spora stiče svojstvo izvršne isprave u skladu sa članom 24 stav 1 ovog zakona.

Troškovi

Član 37

Evaluatoru spora pripada nagrada za rad i naknada troškova koje je evaluator spora imao u vezi sa ranom neutralnom ocjenom spora.

Ako se stranke nijesu drukčije sporazumjele i ako zakonom nije drukčije propisano svaka stranka snosi svoje troškove, a zajedničke troškove na ime nagrade za rad i naknade troškova koje je evaluator spora imao u vezi sa ranom neutralnom ocjenom spora stranke snose na jednake dijelove.

Stranke su dužne da uplate Centru predujam zajedničkih troškova iz stava 2 ovog člana.

Visinu nagrade za rad evaluatora spora i naknade troškova iz stava 1 ovog člana propisuje Vlada.

Shodna primjena

Član 38

Na dužnosti i izuzeće evalutora spora shodno se primjenjuju odredbe čl. 18 i 19 ovog zakona.

IV. MEDIJATOR I EVALUATOR SPORA

Uslovi za izdavanje licence za rad medijatora

Član 39

Licenca za rad medijatora izdaje se licu:

- 1) koje je crnogorski državljanin ili državljanin države članice Evropske unije;
- 2) koje ima VII1 nivo kvalifikacije obrazovanja;
- 3) koje ima opštu zdravstvenu sposobnost;
- 4) koje ima najmanje pet godina radnog iskustva na poslovima u VII1 nivou kvalifikacije obrazovanja;
- 5) koje je završilo obuku za medijatora;
- 6) koje nije osuđivano za djelo koje ga čini nedostojnim za sprovođenje medijacije;
- 7) protiv koga nije izrečena mjera bezbjednosti zabrane obavljanja poziva, djelatnosti ili dužnosti; i
- 8) protiv koga se ne vodi krivični postupak za krivično djelo za koje se gonjenje preduzima po službenoj dužnosti.

Obuku iz stava 1 tačka 5 ovog člana sprovodi Centar.

O završenoj obuci iz stava 1 tačka 5 ovog člana Centar izdaje uvjerenje.

Program obuke iz stava 1 tačka 5 ovog člana, način sprovođenja obuke i obrazac uvjerenja o završenoj obuci propisuje Ministarstvo.

Uslovi za izdavanje licence za rad evaluatora spora

Član 40

Licenca za rad evaluatora spora izdaje se licu:

- 1) koje je crnogorski državljanin ili državljanin države članice Evropske unije;
- 2) koje ima najmanje 15 godina radnog iskustva kao sudija, državni tužilac ili advokat;
- 3) koje ima opštu zdravstvenu sposobnost;
- 4) koje je završilo obuku za evaluatora spora;
- 5) koje nije osuđivano za djelo koje ga čini nedostojnim za sprovođenje rane neutralne ocjene spora;
- 6) protiv koga nije izrečena mjera bezbjednosti zabrane obavljanja poziva, djelatnosti ili dužnosti; i
- 7) protiv koga se ne vodi krivični postupak za krivično djelo za koje se gonjenje preduzima po službenoj dužnosti.

Obuku iz stava 1 tačka 4 ovog člana sprovodi Centar.

O završenoj obuci iz stava 1 tačka 4 ovog člana Centar izdaje uvjerenje.

Program obuke iz stava 1 tačka 4 ovog člana, način sprovođenja obuke i obrazac uvjerenja o završenoj obuci propisuje Ministarstvo.

Izdavanje licenci za rad medijatora i evaluatora spora

Član 41

Zahtjev za izdavanje licence za rad medijatora, odnosno licence za rad evaluatora spora sa dokazima o ispunjavanju uslova iz člana 39 stav 1 ovog zakona, odnosno člana 40 stav 1 ovog zakona, podnosi se Ministarstvu, preko Centra.

Licu koje ispunjava uslove iz člana 39 stav 1 ovog zakona, odnosno licu koje ispunjava uslove iz člana 40 stav 1 ovog zakona izdaje se licenca za rad medijatora, odnosno licenca za rad evalutora spora, na propisanom obrascu.

Licence iz stava 2 ovog člana izdaje Ministarstvo, na vrijeme od pet godina i mogu se produžiti za isti period, u skladu sa ovim zakonom.

Licence iz stava 2 ovog člana izdaju se u roku od 15 dana od dana prijema zahtjeva iz stava 1 ovog člana.

Ako podnosilac zahtjeva za izdavanje licence za rad medijatora ne ispunjava uslove iz člana 39 stav 1 ovog zakona, odnosno ako podnosilac zahtjeva za izdavanje licence za rad evalutora spora ne ispunjava uslove iz člana 40 stav 1 ovog zakona, Ministarstvo će donijeti rješenje o odbijanju zahtjeva.

Izgled i sadržaj obrazaca licence za rad medijatora i licence za rad evalutora spora propisuje Ministarstvo.

Produženje licence za rad medijatora

Član 42

Zahtjev za produženje licence za rad medijator podnosi Ministarstvu, preko Centra, najkasnije tri mjeseca prije isteka roka važenja te licence.

O zahtjevu iz stava 1 ovog člana Ministarstvo donosi odluku, po prethodno pribavljenom mišljenju Centra, u roku od 15 dana od dana prijema zahtjeva.

U mišljenju iz stava 2 ovog člana Centar će obavezno navesti broj postupaka u kojima je medijator odbio da postupa i razloge odbijanja, podatke o sprovedenim postupcima i donesenim odlukama Etičke komisije za praćenje primjene Etičkog kodeksa medijatora i Etičkog kodeksa evalutora spora i ovog zakona (u daljem tekstu: Etička komisija) po pritužbama podnesenim protiv tog medijatora, kao i druge relevantne podatke o radu medijatora.

Licenca za rad medijatora će se produžiti ako medijator:

- ispunjava uslove iz člana 39 stav 1 ovog zakona;
- za vrijeme važenja licence sprovede najmanje 20 medijacija i ostvari deset časova stručnog usavršavanja u toku jedne godine; i
- dobije od Centra pozitivno mišljenje o radu.

Uz zahtjev iz stava 1 ovog člana medijator je dužan da dostavi dokaze o ispunjenosti uslova iz člana 39 stav 1 tač. 1, 3 i 8 ovog zakona.

Ministarstvo će odbiti zahtjev za produženje licence za rad medijatora ako utvrdi da medijator ne ispunjava uslove iz stava 4 ovog člana.

Produženje licence za rad evalutora spora

Član 43

Zahtjev za produženje licence za rad evalutor spora podnosi Ministarstvu, preko Centra, najkasnije tri mjeseca prije isteka važenja te licence.

O zahtjevu iz stava 1 ovog člana Ministarstvo odlučuje, po prethodno pribavljenom mišljenju Centra, u roku od 15 dana od dana prijema zahtjeva.

U mišljenju iz stava 2 ovog člana Centar će obavezno navesti broj postupaka u kojima je evalutor spora odbio da postupa i razloge odbijanja, podatke o sprovedenim postupcima i donesenim odlukama Etičke komisije po pritužbama podnesenim protiv tog evalutora spora, kao i druge relevantne podatke o radu evalutora spora.

Licenca za rad evalutora spora će se produžiti ako evalutor spora:

- ispunjava uslove iz člana 40 stav 1 ovog zakona; i
- dobije od Centra pozitivno mišljenje o radu.

Uz zahtjev iz stava 1 ovog člana evalutor spora je dužan da dostavi dokaze o ispunjenosti uslova iz člana 40 stav 1 tač. 1, 3 i 7 ovog zakona.

Ministarstvo će odbiti zahtjev za produženje licence za rad evalutora spora ako utvrdi da evalutor spora ne ispunjava uslove iz stava 4 ovog člana.

Razlozi za prestanak važenja licence za rad medijatora i evaluatora spora

Član 44

Licenca za rad medijatora, odnosno licenca za rad evaluatora spora prestaje da važi:

- istekom vremena za koje je izdata, odnosno produžena;
- na zahtjev medijatora, odnosno evaluatora spora;
- ako se utvrdi da prilikom izdavanja licence medijator nije ispunjavao uslove iz člana 39 stav 1 ovog zakona, odnosno da evaluator spora nije ispunjavao uslove iz člana 40 stav 1 ovog zakona;
- ako se utvrdi da je medijator prestao da ispunjava uslove iz člana 39 stav 1 tač. 1, 3, 6, 7 i 8 ovog zakona, odnosno da je evaluator spora prestao da ispunjava uslove iz člana 40 stav 1 tač. 1, 3, 5, 6 i 7 ovog zakona;
- ako je Etička komisija utvrdila da je medijator, odnosno evaluator spora povrijedio odredbe Etičkog kodeksa medijatora, odnosno Etičkog kodeksa evaluatora spora ili odredbe ovog zakona, čime je u značajnoj mjeri narušen nivo standarda njegovog profesionalnog ponašanja ili je medijaciju, odnosno ranu neutralnu ocjenu spora sproveo suprotno načelima alternativnog rješavanja sporova.

Pokretanje postupka za prestanak važenja licence za rad medijatora i evaluatora spora

Član 45

O isteku vremena za koje je izdata, odnosno produžena licenca za rad medijatora, odnosno licenca za rad evaluatora spora Centar, bez odlaganja, obavještava Ministarstvo.

Zahtjev iz člana 44 stav 1 alineja 2 ovog zakona medijator, odnosno evaluator spora podnosi Ministarstvu, preko Centra.

U slučaju iz člana 44 stav 1 al. 3, 4 i 5 ovog zakona, inicijativu za utvrđivanje prestanka važenja licence za rad medijatora, odnosno licence za rad evaluatora spora Ministarstvu može podnijeti Centar, stranka u postupku, zastupnik ili punomoćnik stranke.

Inicijativa iz stava 3 ovog člana mora biti obrazložena.

Odluka o prestanku važenja licence za rad medijatora i evaluatora spora

Član 46

Odluku o prestanku važenja licence za rad medijatora, odnosno licence za rad evaluatora spora donosi Ministarstvo.

U slučaju iz člana 44 stav 1 al. 3, 4 i 5 odluka o prestanku važenja licence donosi se po prethodno pribavljenom mišljenju Centra, osim ako je podnosilac inicijative iz člana 45 stav 3 ovog zakona Centar.

Sudska zaštita

Član 47

Protiv odluke kojom se odbija zahtjev za izdavanje, odnosno produženje licence za rad medijatora, odnosno licence za rad evaluatora spora, kao i protiv odluke o prestanku važenja licence za rad medijatora, odnosno licence za rad evaluatora spora može se pokrenuti upravni spor.

Registri

Član 48

Medijator kome je izdata licenca za rad medijatora upisuje se u registar medijatora, a evaluator spora kome je izdata licenca za rad evaluatora spora upisuje se u registar evaluatora spora.

U slučaju donošenja odluke o prestanku važenja licence za rad medijatora, odnosno licence za rad evaluatora spora, medijator, odnosno evaluator spora na koga se

odnosi ta odluka briše se iz registra medijatora, odnosno registra evaluatora spora.

Registre iz stava 1 ovog člana vodi Ministarstvo i objavljuje ih na svojoj internet stranici.

Registri iz stava 1 ovog člana sadrže: ime i prezime medijatora, odnosno evaluatora spora, broj telefona, e-mail adresu i broj i datum izdavanja licence za rad medijatora, odnosno licence za rad evaluatora spora.

V. POSEBNA PRAVILA ALTERNATIVNOG RJEŠAVANJA SPOROVA U ODREĐENIM OBLASTIMA

1. Alternativno rješavanje privrednih sporova

Mirno rješavanje spora

Član 49

U privrednim sporovima, osim sporovima sa međunarodnim elementom, statusnim sporovima i sporovima u kojima je stranka u stečajnom postupku upućena na parnični postupak, stranka će prije pokretanja parničnog postupka da obavijesti drugu stranku o bitnim elementima spornih zahtjeva i da joj omogući da se izjasni o njenom zahtjevu, kao i da preduzme odgovarajuće radnje radi mirnog rješavanja spora.

2. Alternativno rješavanje radnih sporova

Alternativno rješavanje individualnih radnih sporova

Član 50

Kad se zaposleni, u skladu sa zakonom kojim je propisana obaveza pokretanja postupka mirnog rješavanja spora koji nastane u ostvarivanju prava zaposlenog iz rada i po osnovu rada (u daljem tekstu: individualni radni spor), obrati Centru, na taj postupak se primjenjuju odredbe ovog zakona koje se odnose na medijaciju.

Stranke u individualnom radnom sporu

Član 51

U individualnom radnom sporu stranke su zaposleni i poslodavac.

3. Alternativno rješavanje porodičnih sporova

Područje primjene

Član 52

Medijacija u sporovima za razvod braka, kao i u drugim sporovima u vezi sa porodičnim odnosima (u daljem tekstu: porodična medijacija), sprovodi se u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuju porodični odnosi.

Posebne dužnosti medijatora

Član 53

U postupku porodične medijacije medijator je dužan da:

- 1) posebno vodi računa o zaštiti najboljeg interesa djeteta;
- 2) prije pokretanja i u toku postupka, posebno vodi računa o tome da li okolnosti slučaja ukazuju na postojanje nasilja u porodici;
- 3) uputi stranke da se obrate bračnom savjetovalištu ili drugoj stručnoj ustanovi ili stručnom licu, radi rješavanja porodičnih problema koji se ne mogu riješiti medijacijom.

Medijator je dužan da obustavi postupak medijacije u svim slučajevima u kojima zbog sumnje na postojanje nasilja u porodici medijacija ne bi bila svrsishodna.

Učešće djeteta

Član 54

U toku postupka porodične medijacije, medijator može da obavi razgovor sa djetetom u vezi sa porodičnim odnosima koji se tiču djeteta, nakon što procijeni da je takav razgovor primjeren uzrastu i sposobnosti djeteta da shvati njegov značaj.

Kad je u postupku pred sudom u vezi sa porodičnim odnosima djetetu postavljeno lice za podršku u skladu sa zakonom kojim se uređuju porodični odnosi, medijator je dužan da to lice obavijesti o namjeri obavljanja razgovora sa djetetom.

Izuzeci od povjerljivosti

Član 55

U postupku porodične medijacije ne smatraju se povjerljivim informacije koje se moraju saopštiti radi sprečavanja nanošenja povrede fizičkom ili psihičkom integritetu djeteta i drugih članova porodice, u skladu sa zakonom.

VI. CENTAR ZA ALTERNATIVNO RJEŠAVANJE SPOROVA

Poslovi Centra

Član 56

Centar:

- 1) vrši stručne i administrativne poslove koji se odnose na medijaciju, ranu neutralnu ocjenu spora i druge načine alternativnog rješavanja sporova;
- 2) informiše stručnu i širu javnost o mogućnostima i prednostima alternativnog rješavanja sporova;
- 3) inicira donošenje, odnosno izmjenu propisa radi usklađivanja sa međunarodnim standardima u oblasti alternativnog rješavanja sporova;
- 4) daje mišljenje o radu medijatora i evaluatora spora u postupku produženja i prestanka licence za rad medijatora, odnosno licence za rad evaluatora spora;
- 5) prati i ocjenjuje rad medijatora i evalutora spora i o tome sačinjava izvještaj koji dostavlja Ministarstvu;
- 6) sprovodi obuku za medijatore i evaluatore spora, kao i za druga lica koja sprovode druge postupke alternativnog rješavanja sporova i organizuje njihovo stručno usavršavanje;
- 7) donosi Statut i akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji, uz saglasnost Ministarstva;
- 8) donosi Etički kodeks medijatora i Etički kodeks evaluatora spora;
- 9) vodi evidenciju o alternativnom rješavanju sporova, zbirno i po pojedinim vrstama postupaka;
- 10) prima pritužbe na rad medijatora i evaluatora spora;
- 11) izdaje publikacije koje se odnose na alternativno rješavanje sporova i organizuje stručne i naučne skupove iz te oblasti;
- 12) vrši i druge poslove propisane zakonom i opštim aktima Centra.

Poslovi Centra u drugim oblastima u kojima se sprovodi alternativno rješavanje sporova

Član 57

Centar vrši stručne i druge poslove u vezi alternativnog rješavanja sporova u drugim oblastima, kad je to propisano posebnim zakonom.

Centar može da vodi vansudsko rješavanje potrošačkih sporova pod uslovima propisanim zakonom kojim se uređuje zaštita potrošača, kao i da sprovodi i druge postupke alternativnog rješavanja sporova u skladu sa posebnim zakonom.

Status Centra

Član 58

Centar ima svojstvo pravnog lica.

Sjedište Centra je u Podgorici.

Centar može imati organizacione jedinice i van sjedišta.

Organi Centra

Član 59

Organi Centra su Upravni odbor i izvršni direktor.

Upravni odbor

Član 60

Upravni odbor Centra ima predsjednika i četiri člana.

Članove Upravnog odbora Centra čine dva predstavnika Ministarstva, sudija osnovnog suda koga predlaže Sudski savjet, advokat koga predlaže Advokatska komora Crne Gore i medijator koga predlaže Udruženje medijatora Crne Gore.

Predsjednika i članove Upravnog odbora Centra, na predlog Ministarstva, imenuje i razrješava Vlada, na period od četiri godine i ista lica mogu ponovo biti imenovana.

Predsjedniku i članovima Upravnog odbora Centra pripada naknada za rad, ako posebnim zakonom nije drukčije propisano.

Nadležnost Upravnog odbora Centra

Član 61

Upravni odbor Centra:

- 1) donosi Statut i druge opšte akte Centra;
- 2) utvrđuje godišnji program rada i finansijski plan Centra;
- 3) usvaja godišnji izvještaj o radu i finansijski izvještaj Centra;
- 4) donosi odluku o visini naknade za rad predsjednika i članova Upravnog odbora Centra, kao i za rad predsjednika i članova Etičke komisije i njihovih zamjenika, uz prethodnu saglasnost Ministarstva;
- 5) imenuje članove Etičke komisije;
- 6) određuje visinu naknade za rad predsjednika i članova Etičke komisije, kao i njihovih zamjenika;
- 7) vrši i druge poslove propisane ovim zakonom i Statutom Centra.

Izvršni direktor Centra

Član 62

Izvršnog direktora Centra imenuje Vlada, na predlog ministra pravde.

Mandat izvršnog direktora traje pet godina i isto lice može biti ponovo imenovano.

Za izvršnog direktora može biti imenovano lice koje, pored opštih uslova za zasnivanje radnog odnosa u državnim organima, ispunjava sljedeće uslove, i to da:

- 1) ima VII 1 nivo kvalifikacije obrazovanja - pravni fakultet;
- 2) deset godina radnog iskustva na poslovima u VII1 nivou kvalifikacije obrazovanja, od čega najmanje tri godine na poslovima rukovođenja.

Nadležnost izvršnog direktora Centra

Član 63

Izvršni direktor Centra:

- 1) predstavlja Centar, rukovodi i organizuje rad u Centru;
- 2) odgovara za zakonitost i kvalitet rada Centra;
- 3) donosi akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji;
- 4) predlaže akte koje donosi Upravni odbor;
- 5) priprema izvještaj o radu i finansijski izvještaj Centra;
- 6) predlaže člana Etičke komisije iz reda medijatora;
- 7) predlaže visinu naknade za rad predsjednika i članova Etičke komisije, kao i njihovih zamjenika;
- 8) upravlja ljudskim i finansijskim resursima;
- 9) obavještava javnost o radu Centra;
- 10) izdaje uvjerenja o završenoj obuci za medijatore i evaluatore spora;
- 11) vrši i druge poslove određene Statutom Centra.

Etička komisija

Član 64

Radi praćenja primjene Etičkog kodeksa medijatora, Etičkog kodeksa evaluatora spora i ovog zakona obrazuje se Etička komisija.

Etička komisija ima predsjednika i dva člana, koje imenuje Upravni odbor Centra na period od dvije godine i ista lica mogu biti ponovo imenovana.

Predsjednik i članovi Etičke komisije imaju zamjenike.

Predsjednika Etičke komisije i njegovog zamjenika predlaže Sudski savjet iz reda sudija osnovnog suda, jednog člana i njegovog zamjenika predlaže Advokatska komora Crne Gore iz reda advokata, a drugog člana i njegovog zamjenika predlaže izvršni direktor Centra iz reda medijatora.

Predsjednik i član Etičke komisije iz reda sudija i advokata, kao i njihovi zamjenici ne mogu biti medijatori i evaluatori spora.

Predsjednik i članovi Etičke komisije, kao i njihovi zamjenici imaju pravo na naknadu za rad u visini koju odredi Upravni odbor Centra, na predlog izvršnog direktora Centra.

Poslovi Etičke komisije

Član 65

Svako može podnijeti pritužbu na rad medijatora i evaluatora spora zbog povrede Etičkog kodeksa medijatora, odnosno Etičkog kodeksa evaluatora spora i odredaba ovog zakona.

Pritužba iz stava 1 ovog člana podnosi se Etičkoj komisiji, preko Centra.

Po pritužbi iz stava 1 ovog člana postupa i odluke donosi Etička komisija.

U pritužbi iz stava 1 ovog člana mora se naznačiti ime i prezime medijatora, odnosno evaluatora spora protiv koga se podnosi pritužba i opisati ponašanje medijatora, odnosno evaluatora spora koje predstavlja povredu Etičkog kodeksa medijatora, odnosno Etičkog kodeksa evaluatora spora i odredaba ovog zakona.

U postupku odlučivanja o povredi Etičkog kodeksa medijatora, odnosno Etičkog kodeksa evaluatora spora i odredaba ovog zakona Etička komisija će pribaviti izjašnjenje medijatora, odnosno evaluatora spora protiv koga je podnesena pritužba.

Način rada i odlučivanja, kao i druga pitanja od značaja za rad Etičke komisije bliže se uređuju poslovníkom o njenom radu.

Poslovník iz stava 6 ovog zakona donosi Etička komisija.

Sudska zaštita

Član 66

Protiv odluke Etičke komisije kojom je utvrđena povreda Etičkog kodeksa medijatora, odnosno Etičkog kodeksa evaluatora spora ili odredaba ovog zakona može se pokrenuti upravni spor.

Zaposleni

Član 67

Na postupak zasnivanja radnog odnosa, prava, obaveza i odgovornosti zaposlenih u Centru primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuju prava, obaveze i odgovornosti državnih službenika i namještenika.

Finansiranje

Član 68

Centar se finansira iz budžeta Crne Gore i iz sopstvenih prihoda.

Nadzor

Član 69

Nadzor nad radom Centra vrši Ministarstvo.

Centar podnosi Vladi godišnji izvještaj o radu.

Izvještaj iz stava 2 ovog člana sadrži podatke o realizaciji obaveza Centra u sprovođenju strateških dokumenata koji se odnose na alternativno rješavanje sporova; podatke o sprovedenim postupcima alternativnog rješavanja sporova; opštu ocjenu rada medijatora i evaluatora spora i drugih lica koja vode postupke alternativnog rješavanja sporova i ocjenu stanja u oblasti alternativnog rješavanja sporova, kao i predloge za njegovo unaprjeđenje.

VII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Transformacija Centra za alternativno rješavanje sporova

Član 70

Dosadašnji Centar za posredovanje Crne Gore nastavlja sa radom kao Centar za alternativno rješavanje sporova.

Centar za alternativno rješavanje sporova preuzima prava, obaveze i zaposlene Centra za posredovanje Crne Gore.

Centar za alternativno rješavanje sporova nastavlja da koristi sredstva koja je koristio Centar za posredovanje Crne Gore do dana stupanja na snagu ovog zakona, sa bilansnim stanjem na taj dan.

Izvršni direktor i Upravni odbor Centra

Član 71

Imenovanje izvršnog direktora i članova Upravnog odbora Centra za alternativno rješavanje sporova izvršiće se u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Izvršni direktor i Upravni odbor Centra za posredovanje Crne Gore, izabrani u skladu sa Zakonom o posredovanju ("Službeni list RCG", broj 30/05 i "Službeni list CG", br. 29/12 i 18/19), nastavljaju sa radom do izbora izvršnog direktora i Upravnog odbora Centra za alternativno rješavanje sporova Crne Gore, u skladu sa ovim zakonom.

Donošenje opštih akata Centra

Član 72

Statut Centra i akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Centra donijeće se u roku od dva mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Započeti postupci

Član 73

Postupci posredovanja započeti do dana stupanja na snagu ovog zakona okončaće se po odredbama ovog zakona.

Važenje izdate licence

Član 74

Posrednici kojima je izdata licenca za rad posrednika u skladu sa Zakonom o posredovanju („Službeni list RCG“, broj 30/05 i "Službeni list CG", br. 29/12 i 18/19) dužni su da podnesu zahtjev za izdavanje licence za rad medijatora u skladu sa ovim zakonom u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Posrednicima iz stava 1 ovog člana priznaje se obuka koju su završili u skladu sa Zakonom o posredovanju („Službeni list RCG“, broj 30/05 i "Službeni list CG", br. 29/12 i 18/19).

Posrednici koji u roku iz stava 1 ovog člana ne podnesu zahtjev za izdavanje licence za rad medijatora brišu se iz registra posrednika.

Odluku o brisanju iz registra posrednika iz stava 3 ovog člana donosi Ministarstvo.

Posrednici koji su podnijeli zahtjev iz stava 1 ovog člana nastavljaju sa radom kao posrednici, sa pravima i obavezama medijatora propisanim ovim zakonom, do dobijanja licence za rad medijatora u skladu sa ovim zakonom.

Posrednici u krivičnim stvarima

Član 75

Posredovanje u skladu sa Zakonom o postupanju prema maloljetnicima u krivičnom postupku („Službeni list CG“, br. 64/11 i 1/18) sprovodi posrednik kome je izdata licenca u skladu sa Zakonom o posredovanju („Službeni list RCG“, broj 30/05 i "Službeni list CG", br. 29/12 i 18/19).

Donošenje podzakonskih akata

Član 76

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja podzakonskih akata iz stava 1 ovog člana primjenjivaće se podzakonski akti donijeti na osnovu Zakona o posredovanju („Službeni list RCG“, broj 30/05 i "Službeni list CG", br. 29/12 i 18/19), ako nijesu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Odložena primjena

Član 77

Odredba člana 29 ovog zakona primjenjivaće se od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Državljanin države članice Evropske unije može biti medijator ili evaluator spora u skladu sa ovim zakonom od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Prestanak važenja

Član 78

Danom stupanja na snagu ovog Zakona prestaje da važi Zakon o posredovanju („Službeni list RCG“, broj 30/05 i "Službeni list CG", br. 29/12 i 18/19).

Stupanje na snagu

Član 79

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

* Ovaj zakon usklađen je sa Direktivom Evropskog parlamenta i Savjeta o određenim aspektima medijacije u građanskim i trgovačkim stvarima broj 52/2008 od 21.05.2008. godine.

MINISTARSTVO PRAVDE

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ JAVNOJ RASPRAVI

Nacrt Zakona o alternativnim načinima rješavanja sporova

Vrijeme trajanja javne rasprave: 20 dana

Način sprovođenja javne rasprave (održavanje okruglih stolova, tribina i prezentacija, sa navedenim mjestom i datumom održavanja; dostavljanje primjedbi, predloga i sugestija u pisanom ili elektronskom obliku, sa navedenim načinom i rokom dostavljanja):

- Organizovanjem okruglog stola u hotelu Centre Ville u Podgorici 03. aprila 2019. godine;
- Dostavljanjem primjedbi, predloga i sugestija u pisanom ili elektronskom obliku u roku od 20 dana od dana objavljivanja javnog poziva na internet stanici Ministarstva Pravde i portalu e-uprave.

Ovlašćeni predstavnici ministarstva koji su učestvovali u javnoj raspravi: Ibrahim Smailović – generalni direktor Direktorata za građansko zakonodavstvo i nadzor i Nada Stanišić - sekretarka Ministarstva pravde.

Podaci o broju i strukturi učesnika u javnoj raspravi: okruglom stolu prisustvovali su predstavnici Višeg suda u Bijelom Polju, Privrednog suda Crne Gore, osnovnih sudova, Glavnog grada Podgorica, Agencije za mirno rješavanje radnih sporova, Privredne komore Crne Gore, Arbitražnog suda, Direkcije za imovinu Glavnog grada Podgorica, Advokatske komore Crne Gore, Centra za posredovanje Crne Gore i Stručne službe Vrhovnog državnog tužilaštva, dok je pisane primjedbe, predloge i sugestije dostavila g-đa Dijana Popović Gavranović - načelnica Stručne službe Vrhovnog državnog tužilaštva i Privredna komora Crne Gore.

Rezime dostavljenih primjedbi, predloga i sugestija, sa navedenim razlozima njihovog prihvatanja, odnosno neprihvatanja:

1. Predsjednik arbitražnog suda pri Privrednoj komori Crne Gore g-din Vesko Božović ukazao je da član 4 teksta nacrt zakona koji uređuje cilj zakona nije u duhu jednog zakonskog, već marketinškog određenja i da je preširoko definisan; da u odnosu na predloženi član 11 treba dozvoliti strankama mogućnost da imaju primjedbe kada one ne učestvuju u izboru medijatora; da u članu 19 treba izvršiti preciziranje na način što treba propisati da sud vrši potvrđivanje poravnanja zaključenog pred Centrom; da pitanja koja se tiču organizacije i nadležnosti Centra za alternativno rješavanje sporova treba urediti posebnim zakonom; da predmetnim zakonom treba ostaviti mogućnost da se formiraju i drugi privatni centri koji će se baviti medijacijom.

Navedene primjedbe, predloge i sugestije radna grupa za izradu ovog zakona detaljno je razmotrila i donijela sljedeće zaključke:

- Prvenstveno je ocijenjeno da je predloženo rješenje iz člana 4 nacrt zakona, koje uređuje cilj zakona, formulisano na način da je deklarirana osnovna intencija, odnosno duh samog

zakonskog uređenja alternativnog rješavanja sporova, odnosno šta se sa istim želi podstaći, unaprijediti i u konačnom postići;

- Kada je u pitanju omogućavanje strankama da daju primjedbe na izbor medijatora kada u istom ne učestvuju, ukazuje se davaocu primjedbi da, shodno članu 13 teksta nacarta, stranke sporazumno određuju medijatora ili pak određuju pravila za njegovo određivanje, što znači da je strankama dozvoljeno da one samo izaberu medijatora iz registra medijatora koji se vodi kod Ministarstva pravde. Jedino, u slučaju da stranke ne izaberu medijatora, medijatora određuje Centar za alternativno rješavanje sporova, i to po redoslijedu iz registra medijatora. Izuzetno, ako Centar smatra da je za potrebe medijacije u konkretnom slučaju potrebno da medijator raspolaže posebnom stručnošću i poslovnim iskustvom, može za medijatora da odredi lice koje se nalazi u registru medijatora, a koje nije po redoslijedu za određivanje. Shodno navedenom, a imajući u vidu gore navedenu primjedbu i predloženo rješenje iz člana 11 stav 2 nacarta, koje propisuje da će se medijacija smatrati prihvaćenom kada i stranke i medijator potpišu sporazum, stranke imaju mogućnost da, u slučaju da nijesu zadovoljne sadržajem sporazuma koji, pored ostalog, sadrži i ime medijatora, a shodno principu dobrovoljnosti, ne potpišu sporazum o medijaciji;
- Kada je u pitanju sugesija koja se odnosi na preciziranje člana 19 nacarta, obrađivač ukazuje da se predmetnim članom uređuju situacije kada svojstvo izvršne isprave stiče poravnanje postignuto u postupku medijacije u sporu povodom kojeg nije pokrenut sudski postupak, odnosno kada je sudski postupak okončan povlačenjem tužbe, te u drugom slučaju kada je poravnanje postignuto u postupku medijacije u situaciji kada su stranke na taj postupak upućene od strane suda. U prvom slučaju, poravnanje stiče svojstvo izvršne isprave nakon potvrđivanja od strane sudije nadležnog suda određenog godišnjim rasporedom poslova u tom sudu, dok je u drugom slučaju poravnanje postignuto u postupku medijacije osnov za zaključenje poravnanja pred sudom;
- Kada je riječ o sugestiji da se uređenje poslovanja Centra izvrši u posebnom zakonu, ukazujemo da se organizacione norme koje se odnose na Centar za alternativno rješavanje sporova nalaze u Zakonu o alternativnom rješavanju sporova zbog pravnog položaja i značaja Centra u sistemu medijacije i rane neutralne ocjene, kao alternativnih načina rešavanja sporova koji se uređuju ovim zakonom. Ujedno, imajući u vidu da se sve nadležnosti Centra vezuju upravo za primjenu ovog zakona, obrađivač ovog propisa smatra cjelishodnim da navedena pravna pravila budu dio sadržine Zakona o alternativnim načinima rješavanja sporova kako bi se zakonske norme od značaja za dalji razvoj sistema alternativnog rješavanja sporova učinile razumljivijim, a relevantnim državnim organima i drugim pravnim subjektima olakšalo sprovođenje i primjena zakona;
- Kada je u pitanju ostavljanje mogućnosti da za osnivanje drugih privatnih centara, stav je obrađivača da je potrebno održati postojeći sistem medijacije u kome Centar ima centralnu ulogu u uspostavljanju i razvoju usluga medijacije i rane neutralne ocjene, kao i praćenju kvaliteta rada medijatora i neutralnih evaluatora.

2. Glavni administrator Glavnog grada Podgorica g-din Vuksan Vukasanović ukazao je da je naziv zakona široko postavljen u odnosu na materiju koju uređuje; da predloženu odredbu člana 5 treba preformulisati jer nema praktičnu vrijednost kod Ustavom propisane obaveze poštovanja propisanih i potvrđenih međunarodnih propisa; da postoji potreba preciziranja člana 21 stav 3, odnosno da treba dati odgovor na pitanje da li svi troškovi medijacije padaju na teret budžeta jedinice lokalne samouprave u sporovima u kojima je tužena jedinica lokalne samouprave; da obzirom na određenje iz člana 33 treba voditi računa o prekluzivnim rokovima kod radnih sporova; da treba ispitati smisao zakonskog uređenja iz čl. 48 i 49 nacarta zbog činjenice da su potrošački sporovi uređeni drugim propisima, a imajući u vidu naziv samog zakona.

Navedene primjedbe, predloge i sugestije radna grupa za izradu ovog zakona detaljno je razmotrila i donijela sljedeće zaključke:

- Kada je u pitanju primjedba da je naziv zakona široko postavljen, pojašnjava se da su predloženim zakonskim tekstom uređeni najvažniji metodi alternativnog rješavanja sporova, koji nijesu uređeni posebnim zakonom (kao što je to slučaj sa arbitražom, koju uređuje Zakon o arbitraži ili sudskim poravnanjem, koji uređuje Zakon o parničnom postupku), što je uostalom i naglašeno u njegovim osnovnim odredbama, na koji način se posredno prepoznaje da postoje i drugi načini alternativnog rješavanja sporova, na koje se ne primjenjuju odredbe ovog zakona;
 - Smisao odredbe člana 5 nacrta je da se u postupku medijacije i rane neutralne ocjene primjenjuju svi evropski standardi koji su opšteprihvaćeni u oblasti medijacije i rane neutralne ocjene, što ima širu praktičnu vrijednosti u odnosu na Ustavom propisanu supremaciju pravila međunarodnog prava u odnosu na nacionalno zakonodavstvo;
 - Kada je u pitanju sugstija koja se odnosi na preciziranje člana 21 stav 3, pojašnjava se da je pomenutom odredbom propisano da troškovi medijacije koja se sprovodi pred Centrom, u sporovima u kojima je tužena jedinica lokalne samouprave, padaju na teret budžeta te jedinice lokalne samouprave. Precizno određenje troškova medijacije dato je u članu 20 stav 1 nacrta zakona;
 - Pitanje prekluzivnih rokova uređeno je članom 12 teksta nacrta, u smislu da je propisano da pokretanjem postupka medijacije prestaju teći svi rokovi za pokretanje drugih vrsta postupaka, u odnosu na zahtjev koji je predmet medijacije;
 - Kada je u pitanju smisao zakonskih određenja iz čl.48 i 49 nacrta, ukazuje se da se ovim članovima daje samo definicija alternativnog rješavanja potrošačkih sporova, uz navođenje da se postupak u ovoj vrsti sporova uređuje posebnim zakonom, te propisuje uloga Centra u vezi sa postupcima alternativnog rješavanja potrošačkih sporova.
3. Predstavnik Privredne komore Crne Gore g-đa Maja Golović ukazala je da naziv zakona onako kako je definisan nužno podrazumijeva i uređenje arbitraže, koja je pak uređena posebnim zakonom; da postoji potreba stvaranja uslova za postojanje drugih tijela kojima bi se privrednici mogli obratiti u slučaju postojanja spora; u odnosu na određenje iz člana 4 navela je da se ne može postići uravnotežen odnos između broja sudskih postupaka i postupaka alternativnog rješavanja sporova, obzirom da građani imaju više povjerenja u pravosuđe; da određenje iz člana 51 ograničava mogućnost da evaluator spora, pored sudije, tužioca i advokata, može biti i neko drugo lice, jer veliki broj građana ispunjava preostale tražene uslove, ali ne može biti evaluator spora; da u odnosu na medijaciju kod radnih sporova treba taksativno navesti na koje radne sporove se odnosi, obzirom da se svi sporovi iz rada ne mogu riješiti u medijaciji.

Navedene primjedbe, predloge i sugestije radna grupa za izradu ovog zakona detaljno je razmotrila i donijela sljedeće zaključke:

- Kada je u pitanju primjedba da je naziv zakona široko postavljen pojašnjava se da su predloženim zakonskim tekstom uređeni najvažniji modeli alternativnog rješavanja sporova, koji nijesu uređeni posebnim zakonom (kao što je to slučaj sa arbitražom, koju uređuje Zakon o arbitraži ili sudskim poravnanjem, koji uređuje Zakon o parničnom postupku), što je uostalom i naglašeno u njegovim osnovnim odredbama, na koji način se posredno prepoznaje da postoje i drugi načini alternativnog rješavanja sporova na koje se ne primjenjuju odredbe ovog zakona;
- Po pitanju sugestije koja se odnosi na ostavljanje mogućnosti za formiranje drugih tijela kojima se privrednici mogu obratiti za rješavanje svojih sporova, ukazuje se da će se u narednom periodu svakako raditi i na tome, ali da je neophodno razviti i medijaciju i ranu neutralnu ocjenu kao alternativne načine rješavanja sporova koji su u uporednom zakonodavstvu već dali određene rezultate kada su u pitanju privredni sporovi;
- Sugestija da se ne može postići uravnotežen odnos između broja sudskih postupaka i postupaka alternativnih rješavanja sporova, što je navedeno kao jedan od ciljeva zakonskog uređenja, ne može se uvažiti iz razloga što je Direktivom o pojedinim aspektima medijacije u

građanskim i privrednopravnim stvarim 2008/52 u članu 1 stav 1 definisano kao jedan od ciljeva Direktive - olakšavanje pristupa alternativnom rešavanju sporova, pored ostalog, u osiguranju uravnoteženog odnosa između medijacije i sudskih postupaka. To je jedan od ključnih ciljeva čijem postignuću će se težiti i kroz implementaciju Zakona o alternativnim načinima rješavanja spora;

- Pojašnjava se, u odnosu na primjedbu koja se odnosi na član 51, da taksativno određenje i predloženi uslovi za izdavanje licence za evaluatora spora imaju svoje opravdanje u tome da je razvijanje i primjena rane neutralne ocjene spora, kao novog metoda alternativnog rješavanja spora, predviđeno kao jedna od ključnih obaveza u Srednjoročnom programu rada Vlade 2018-2020 i Programu razvoja ARS, kojoj treba posvetiti posebnu pažnju, a uz to je nesporna i potreba da rani neutralni evaluatori, zbog prirode njihovog angažovanja, budu osobe sa velikim, ne samo generalnim pravničkim znanjem, nego i adekvatnim radnim iskustvom, koje se može steći u pravosuđu. S tim u vezi, propisani su uslovi koji zahtjevaju, pored ostalog, radno iskustvo od najmanje 15 godina radnog iskustva na poslovima sudije, tužioca ili advokata;
- Sugestija da treba taksativno navesti u kojim radnim sporovima je moguća medijacija nije prihvatljiva, iz razloga što i važeći Zakon o posredovanju propisuje mogućnost rješavanja radnih sporova u postupku medijacije pred Centrom za posredovanje, tako da je navedeno bila i dosadašnja paksa. Nacrtom Zakona o alternativnim načinima rješavanja sporova preuzeta su navedena rješenja.

4. Sudija Osnovnog suda u Danilovgradu g-đa Nina Radunović ukazala je da je u predloženom članu 19 potrebno urediti situacije u kojima stranke koje su zaključile poravnanje pred Centrom ne dođu u sud kako bi zaključile sudsko poravnanje; da treba razjasniti zašto se poravnanju zaključenom pred medijatorom ne da svojstvo izvršnosti bez potvrde od strane suda. Za predstavnike predlagača postavila je pitanje da li je sud dužan da uputi radnika na posredovanje, ako je on već pokušao da riješi spor mirnim putem prije sudskog postupka.

Navedene primjedbe, predloge i sugestije radna grupa za izradu ovog zakona detaljno je razmotrila i donijela sljedeće zaključke:

- Dodatno uređenje, odnosno preciziranje člana 19, nije potrebno iz razloga što svaka situacija koja će se javiti u praktičnoj primjeni zakona ne može biti uređena posebnom normom. Poravnanje koje nije potvrđeno pred sudom nema svojstvo izvršne isprave, stranke nužno ne moraju pristupiti sudu, već će sud to svojstvo dati poravnanju koje ispunjava zakonom propisane uslove;
- Poravnanje zaključeno pred medijatorom nužno iziskuje potvrdu od strane suda iz razloga pravne sigurnosti, a kod nesporne činjenice da medijator može biti lice koje nije pravnik po zanimanju, što bi za posljedicu moglo imati izvjesne propuste koji bi se u praksi mogli javiti;
- Pitanje da li uputiti na medijaciju radnika koji je pokušao da spor riješi mirnim putem svakako će biti dodatno razmotreno. U svakom slučaju, vodiće se računa da lice koje se već obratilo Centru ili Agenciji za mirno rješavanje radnog spora ne bude ponovo upućeno na alternativno rješavanje tog spora.

5. Direktor Sektora pravnih i opštih poslova Privredne komore Crne Gore g-din Bojan Jovović ukazao je da je suviše predloženo rješenje iz člana 38 stav 4 nacrta zakona, obzirom da nije cjelishodno da sud upućuje stranke na mimo rješavanje spora ako su prethodno imale neuspješnu medijaciju, što je u konačno suprotno deklarisanom cilju samog zakona.

- Radna grupa je razmotrila navedenu sugestiju i zaključila da ista nije prihvatljiva iz razloga što predmetno zakonsko određenje daje aktivnu ulogu sudu da jedan spor tokom cijelog

postupka posmatra sa stanovišta njegove medijabilnosti, kao i da može strankama dati mogućnost da, ukoliko se prilike promijene, mirnim putem okončaju nastalu spornu situaciju.

6. Načelnica Stručne službe u Vrhovnom državnom tužilaštvu Crne Gore g-đa Dijana Popović Gavranović pitala je zašto Nacrt ne prepoznaje krivičnu medijaciju i na koji način će u predstojećem periodu biti uređena pitanja koja se tiču vođenja registra krivičnih medijatora, ko će vršiti obuku, licenciranja itd.

- Radna grupa je ocijenila da su navedena pitanja osnovana i konstruktivna i zauzela je stav da se pitanje mirnog rješavanja sporova u kontekstu krivičnog postupka prema maloljetnim učincima krivičnih djela dodatno razmotri, kao i da se iznađe rješenje u pravcu zakonskog ili sistemskog uređenja ovog izuzetnog značajnog pitanja.

7. Privredna komora Crne Gore i Načelnica Stručne službe u Vrhovnom državnom tužilaštvu Crne Gore g-đa Dijana Popović Gavranović prednje navedene komentare, pitanja i sugestije dostavili su Ministarstvu pravde i u pisanoj formi.

Osim pomenutih, Privredna komora Crne Gore u pisanim primjedbama, predlozima i sugestijama ukazala je da predloženo rješenje u članu 10 stav 3 ne precizira jasno koja pravila medijacije stranke određuju sporazumom o medijaciji i da u tom pravcu treba izvršiti preciziranje.

- U odnosu na datu primedbu ukazuje se podnosiocu da, imajući u vidu načelo dobrovoljnosti, stranke sporazumno određuju pravila ili pak upućuju na određena pravila postupka, shodno kojima će se medijacija sprovesti, pa bi i dodatno preciziranje i intervencija u tom pravcu bila suprotna navedenom opštem načelu.

Mjesto i datum sačinjavanja izvještaja: Podgorica, 24.04.2019. godine

Naziv organizacione jedinice ministarstva koja je odgovorna za pripremu nacrtu zakona, odnosno strategije: Direktorat za građansko zakonodavstvo i nadzor.

GENERALNI DIREKTOR
DIREKTORATA ZA GRAĐANSKO ZAKONODAVSTVO I NADZOR

Ibrahim Smailović